

Балик В.Р.

група зМAM-11

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Шуляк І.М.

ПАРАЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ ТА СПОСОБИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

У сучасному комунікативному середовищі мова є найважливішим та найбільш універсальним, проте не єдиним засобом спілкування. Для того, щоб повністю і найбільш точно донести свою думку до співрозмовника, людина використовує різноманіття засобів, які нам надає мова і культура, наприклад, окрім вербального повідомлення під час спілкування також беруть участь невербальні засоби комунікації, так звані паралінгвістичні засоби і тілесні знаки. Комунікація – важливий чинник існування суспільства.

Паралінгвістичні засоби комунікації є важливими елементами, що впливають на сприйняття та інтерпретацію повідомлень. Вони мають безпосередній вплив на сприйняття інших людей, а також на створення певного емоційного настрою у співрозмовника. Паралінгвістика - це галузь лінгвістики, яка вивчає несловесні аспекти мовлення. Вона включає в себе голосові характеристики, такі як тембр та інтонація, а також невербальні елементи, такі як міміка, жести та постава тіла. Загалом, паралінгвістика досліджує будь-які елементи спілкування, які не належать до словесної мови.

Паралінгвістика є порівняно новою мовознавчою дисципліною, адже як окремий науковий напрям з'явилась порівняно недавно – у 50-ті роки ХХ століття. Однак слід зазначити, що жести і різні види тілесних рухів (тобто невербальні засоби спілкування) виникли мільйони років тому, тоді ж, коли з'явилися і люди. У той час, коли люди ще не мали певного набору слів для висловлювання своїх думок, вони використовували невербальні засоби, такі як жести, рухи тіла тощо [2, с. 83].

Слід зазначити, що якості голосу є основними категоріями паралінгвістики, які є модифікаціями шуму мови. Функціонуючи в системному зв'язку із мовою, до них належать тон та темп мовлення, тембр, інтонація, сила голосу, жести, міміка, поза тощо. Проте існують також й інші категорії паралінгвістики, зокрема різноманітні способи вираження шуму, які не мають у собі «структури мови», а розрізняють їх як вокальні характеристики: сміх, плач, ридання чи стогін [3, с. 137-138].

Аналізуючи окремі аспекти реалізації, голос є потужним джерелом інформації, оскільки він часто дає цінність уявлення про емоційні та когнітивні стани комунікатора. До того ж дослідження показують, що вокальне вираження емоцій може вірогідно інформувати слухача про стан людини, наприклад, чи людина сердита, сумна, нудьгує, боїться або щаслива. Важливо, що емоційні вирази, закладені в голосових рисах, передають інформацію поза почуттями того, хто висловлює свою думку [4, с. 480].

Окрім цього, інтонація – засіб передачі думки у певному голосовому тоні, що може містити вимогу, прохання, ствердження, схвалення, пораду, попередження, образу, вибачення, зневагу тощо. Іноді партнер і не усвідомлює, що може сказаним образити

співрозмовника за допомогою інтонації. Часто двозначна фраза, висловлена з відповідною інтонацією і супроводжена поглядом, може глибоко образити людину [1, с. 116].

Голосові особливості також є ефективними засобами передачі додаткової інформації у відео інтерв'ю. Наприклад, зміна тембру та інтонування може відображати зміну настрою під час розмови. Тон мовлення може також передавати рівень згоди з висловлюванням і додаткові відтінки.

Не менш важливим засобом є міміка, яка може передавати безліч емоцій, таких як радість, смуток, страх, подив, дивування тощо. Наприклад, уклінна посмішка може показувати ввічливість та повагу, тоді як нахмурений чоло може свідчити про незадоволення або роздратування. Жести можуть передавати інформацію про настрій та емоції мовця, а також доповнювати словесну мову. Зокрема, використання паралінгвістичних засобів у відео інтерв'ю може бути надзвичайно важливим, оскільки візуальний елемент має великий вплив на сприйняття. У такому разі, застосування цих засобів робить комунікацію більш приємною та зрозумілою для співрозмовника.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити наступний висновок. Паралінгвістичні засоби комунікації є важливими елементами мовлення, які допомагають передати якнайточніше емоції, настрій та інші особливості мовця. Міміка, жести та голосові характеристики можуть бути використані для доповнення словесної мови та передачі більш повної інформації. Однак, способи використання паралінгвістичних засобів комунікації можуть відрізнятися залежно від культури та мови, тому важливо розумно та доцільно їх використовувати у кожній комунікативній ситуації зокрема.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Курило О.Й., Розман І.І. Вербальні та невербальні аспекти культури спілкування. Молодий вчений. №4.3 (44.3). 2017. С. 114-118.
2. Романцова Я.В. Паралінгвістичні засоби комунікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 47 том 2. 2021. С.82-85.
3. Allan James. Prosody and paralanguage in speech and the social media: the vocal and graphic realisation of affective meaning. *Linguistica*, 57(1), 137–149. URL: <https://doi.org/10.4312/linguistica.57.1.137-149> (retrieved from: 12.04.2023).
4. Joshua J. Guyer. Pablo Briñol. Thomas I. Vaughan-Johnston. Leandre R. Fabrigar. Lorena Moreno. Richard E. Petty. Paralinguistic Features Communicated through Voice can Affect Appraisals of Confidence and Evaluative Judgments. Springer. *Journal of Nonverbal Behavior* (2021). №45. P. 479-504. URL: <https://doi.org/10.1007/s10919-021-00374-2> (retrieved from: 12.04.2023).

Баляшук І. О.
гр. мСОАМ-12

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Науковий керівник – д.п.н., професор Задорожна І. П.

TEACHING LISTENING SKILLS TO PROSPECTIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Prospective foreign language teachers have to master foreign language communicative competence